

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝΟΡΤΑΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α.Σ.Σ. Φ. 10002

Εἶναι καταφανὲς ὁ ἐπιτελούμενος πάταγος ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως, καὶ πρὶν εἰσεῖτι πληροφορηθῇ ὁ ἐκεῖθεν δι-
ερχόμενος, μεφικτὴ ὁδὸν σηπιδῶνος καὶ φθινομένης ἀνθρω-
πίνης σαρκὸς ἀγγέλλει, ὅτι χεῖρ ἐνχρῆς καὶ βέβηλος ἀνα-
σπᾷ ἐκ τῶν μνημάτων, ἐπιρρίπτουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ
ἐδάφους, ἀναμέσση καθύγρων λίθων καὶ εἰσὶν βεβρεγμένων
ὑπὸ τῆς ἀποσυνθέσεως, τὰ ὅσα τῶν κεκοιμημένων. Ἡ αὐτοῦ
Πανιερότης προΐσται τῆς ἐκχώσεως αὐτῆς τῶν ὁσῶν ὁ δὲ
θεώμενος τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ἀμύητος διατελὼν τοῦ πραττο-
μένου ἔργου, ἐκλαμβάνει κατὰ πρῶτον ὅτι, συγκομιδὴ λειψά-
νων γίνεται ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀνατεθῶσιν αὐτὰ εἰς καλλιτεχνι-
κὸν τύμβον, ἢ μαυσωλεῖον, προΐσταιμένου τοῦ Ἐπισκόπου, σωμα-
τείου τινός, καλλιτεχνῶν κεκλημένων νὰ προσέλθωσιν εἰς Ζά-
κυνθον ἐνθα πολυέδρον ἐπιφανὲς ἀνεγείρεται εἰς τοὺς ἀγωνι-
σθέντας ὑπὲρ πατρίδος. Προτίθεται, λέγεται, ὁ Ἐπίσκοπος Λάτας
νὰ ἐπιχώσῃ τοὺς ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ Ναοῦ ἐνυπάρχοντας κατα-
κύμβους οἰκογενειῶν τινῶν καὶ νὰ ἐπιστῶσιν διὰ μαρμάρων
τὸ ἐδαφος, διὰ ν' ἀποβῇ τοῦτο δάπεδον μεγαλοπρεπές,
ἀντάξιον τῆς ἐπιγενομένης πομπῆς τοῦ νεοπροεποῦς τούτου
Καίσαρος Πάππα τῆς Ζακύνθου, μεταποιηθέντος εἰς τυμβωρύχον.
Ἐπίσης φημίζεται ὅτι θὰ ἐπιβάλῃ ἐνοίκιον εἰς τὰ στασιάδια διὰ
τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Ναὸν Χριστιανούς, μεταποιουμένης τῆς
Ἐκκλησίας εἰς παράπηγμα Θεατρικόν, εἰς ὃ ὁ πτωχὸς λαὸς
δὲν θὰ ἔχῃ εἴσοδον, εἰμὴ ἀποτίων τὸ τίμημα τῆς πληρωμῆς, τῶν
σταρειδίων ἀντὶ τῆς αὐτορμῆτου συρροῆς, ἥτις καθιστᾷ τὸ πλή-
ρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω πως εἰσάγεται καινότροπον ἔθος
ἐν πλήρει ἀθετησί τῶν νεομισμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἀ-
φορώντων τὸν συγχρωτισμὸν καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀδελφο-
ποίησιν, ἐπὶ τῷ αὐτοκρατορικῷ μετακακοποιημένῳ τῷ
κλησίᾳ. Οὐχὶ πλέον Νάος, ἀλλὰ αἶθουσα παραστάσεως,
ἐπὶ μισθῷ διδομένη εἰς τὰ πλήρη. Ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν
ὑπῆρξε τὸ ἄθροισμα τῶν πιστῶν, ἡ συνέλευσις τῶν ὁμο-
δόξων πιστευόντων εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, εἶναι δὲ
καὶ τὸ ζῶν ἱδρυμα, τὸ διδάσκον τί ὀφείλωμεν νὰ πιστεύω-
μεν καὶ τί νὰ πράττωμεν, διανέμων τὰς ὑπὲρ τῆς ἡλικίᾳς ἡμῶν
ἀναγεννήσεως πνευματικᾶς βοηθείας καὶ κανονίζον αὐτὰς διὰ τῶν
πειθαρχικῶν αὐτοῦ Νόμων. Ἡ ἰσότης ἐνώπιον τοῦ Νόμου, ἀ-
ναγράφεται ὑπὸ παντός πολιτικοῦ Κώδικος τῶν πεπολιτισμένων
λαῶν, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς θρησκείας τίθεται ἡ ἀσάλευτος
κρηπίς, ἐφ' ἧς ἡ ἰσότης ἐδρεύει, μὴ ὑποστῇ οὐδεμίαν μείωσιν.
Ὡχοντο διὰ παντός τὰ εὐάγγελα ρήματα, διδάσκοντα τὴν
ἀλήθειαν, ἐλέγχοντα τὰς κακοδοξίας, καὶ ἐνισχύοντα τὸν ἄν-
θρωπον εἰς τὸ ἀγαθόν. Τὸ ἱκετεύειν τὸν Θεόν, τὸ δέεσθαι καὶ
τὸ χρηματίζεσθαι εἶναι ἀντίθετα πρὸς ἀλλήλα. Τὸ μὲν ἀνέρεχε-
ται εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς ὃ ἀνατείνει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ ὅμμα ὁ
ἄνθρωπος, τὸ δὲ ἐμμένει ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὰ θελάκια τῶν ἀπλή-
στων καὶ ἀκορέστων θεοκαπνῶν. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπικάθηται ἡ
συνδιαλλαγὴ τῶν καρδιῶν καὶ αὐτόθι μαλάσσεται ἡ τραχύτης
τῆς ὑφισταμένης κοινωνικῆς ἀνισότητος. Ἐκεῖ ἡ ὁμόνοια καὶ συμ-
φωνία καὶ τῆς ἀγάπης ὁ σύνδεσμος· ὅταν δὲ προσέρχονται οἱ
ἐκκλησιαζόμενοι νὰ μετᾶσχῃ τῶν ἁγίων δώρων καὶ ἐντεθεν ὁ
τετυρωμένος πλούσιος, ἐκεῖθεν ὁ ἀσήμενος πολίτης, ὁ πενέ-
στατος καὶ ὁ πλουσιώτατος, ἐπὶ δὲ τῶν κεκλιμένων κεφαλῶν
αὐτῶν καταυγάζει τὸ ποτήριον τοῦ Χριστοῦ, συναισθάνονται πάν-
τες τὸ γόητρον τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφοποίησεως, τῆς ἀπολύτου ἰ-
σότητος, ἧς τινὰς μόνη ἡ θρησκεία καὶ ὁ θάνατος παρέχουσιν.
Οὐδὲν προνόμιον, οὐδεμίαν διάκρισιν μεταξὺ πτωχοῦ καὶ πλου-
σίου ἐμφιλογεῖ ἵνα διαίρεσθαι τοὺς ἐν Χριστῷ συνημμένους διὰ
τῶν ὑψηλῶν δογμάτων τῆς θρησκείας, μεταδιδούσης διὰ τῆς
πίστεως τὴν πνευματικὴν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς
καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν. Ταῦτα δὲ εἶναι εὐνήτητα, καὶ καρπού-
μενα διὰ τῶν χρημάτων, ὡς αἱ πωλούμεναι χωρίζονται ἐδάχ-
εις ἧς ἀναβιβάζεται οἷον προπαύχως, διὰ τῶν κεκλιμένων
χρημάτων τοῦ ὁ πρὸν πένης καὶ συνεχελῶμενος μετὰ τῶν
ἀδελφῶν του.

Ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τῶν τάφων, τοὺς ὁποίους περιφρουρεῖ
τεμνὴ τις ἀθανασία διὰ τῆς προσβεβημένης ὑπὲρ αὐτῶν ὁσιότη-
τος καὶ λατρείας, τῶν ὁποίων προεξάρχει καὶ ἡγεμονεύει ἡ θρη-
σκεία τοῦ Λόγου, ὁ Χριστιανισμός. Τίς δὲν ἀνακαλεῖ εἰς τὸν Νόον
τοῦ ὅτι ἐπὶ τῶν τάφων, ἐν τῇ ἀταράχῃ αὐτῇ ἡρεμία οἱ Χρι-
στιανοὶ ἄλλοτε ἐν τῷ πυρὶ τῶν καταδιώξεων καὶ ὑπὸ τῶν ἀ-
τηνεστέρων βιοπραγιῶν ἐνός Δακίλου, ἐνός Νέρωνος, εἰσέδουν
εἰς αὐτοὺς, ὡς εἰς κρύπτας, ἀπροσίτους εἰς τὰς καταδιώξεις,
καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήγαγεν αὐτοὺς φιλόχριστος αὐτοκράτωρ,
Κωνσταντῖνος, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τοὺς ἀγωνοθέτας τοῦ
Χριστοῦ, ἀνεγείρας περικαλλὴ τεμένη καὶ βασιλικὰς ὑπὸ τὴν φα-
νότητα τοῦ ἡλίου, ἀντὶ τοῦ ζόφου τῶν κοιμητηρίων, εἰς ἃ
εὐρίανδροι ἀποικίαι χριστιανῶν συνήκhsαν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν διω-
γῶν τῶν;

Ἦδη ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου Λάτας, μὴ εἰδοποιήσαντος τοὺς ἐ-
φορίτας περὶ τῆς τελουμένης ἀνορύξεως τῶν ἐνοριτικῶν τάφων
τῶν, τῇδε κἀκεῖσε ἀνακυκλῶνται σποδὸς καὶ ἡ τέφρα τῆς ὑ-
τολειφθείσης ἀποσυνθέσεως τοῦ σώματος. Ἐντεθεν ἡ σκαπάνη
ἐνακνίει τὴν συμπεφυρμένην ὑπὸ τοῦ χρόνου παντοίαν ὕλην, ἥ-
τις ἀκμάζοντος τοῦ σώματος, ἐκλήθη νὰ συλλειτουργῇ μετὰ τῆς
ψυχῆς, τὰς ὑψηλὰς εὐνοίας τοῦ πνεύματος, καὶ ἥτις, διὰ τῆς
ἀποχωρήσεως αὐτῆς ἐμμένει ἀείποτε περιπαθὲς, δακρύβε-
κτον, σεβαστὸν καὶ τιμαλφὲς σκεῦος τῆς ἐν αὐτῷ ἄλλοτε ἐνοι-
κούσης αὐλότητος. Ἐκαστος νεκρὸς εἶναι ἡ περιληπτικὴ καὶ πε-
ριπαθὲς εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ συνείδησις λαλεῖ τρανώτατα καὶ
οἱ πρῶτοι αὐτῆς ἦχοι πλήττουσιν ἀδικητήρας ὅλους, καὶ διὰ τῆς
ἀναμφισβητήτου ἐπενεργείας καὶ δράσεως τοῦ νεκροῦ ἐπὶ τῶν
ζώντων ἐκδηλοῦται ὁ σεβασμὸς αὐτῶν διὰ τὰ λείψανα αὐτὰ, ἃ
ἐκ τῆς σκαπάνης τῶν μνημάτων, μετακινῶνται καὶ ἀνακυκλῶνται διὰ
κόσμου, παρέχουσι πρὸς ἀλλήλους οἱ αἰῶνες, ἐπὶ τῆς ἀναφαιρέτου
κληρονομίας τῆς ἀγάπης, ἥτις εἶνε ἡ συνεκτικὴ δύναμις καὶ ὁ
ἀραβὼν τῆς αἰωνιότητος καὶ τὸ κοινὸν κεφάλαιον τοῦ θείου, δι'
ὧν ὁ Θεὸς ἐπροικιστὸς τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν, ἀνεγείρουσα
μνημεῖα εἰς τοὺς νεκρούς. Ἐξεγείρεται βαρυπνιθοῦσα ἡ συνείδη-
σις καθορώσα νὰ συντρέχονται ὑπὸ τοῦ σκαπανέως καὶ τυμβω-
ρύχου τὸ ἦδη ἄνευ εἶδους καὶ μορφῆς τὸ κρανίον ἐκεῖνο εἰς ὃ ἄλλοτε
ἐνοικοῦσεν ὁ νοῦς, θεία λαμπηρὶς τοῦ ὑπερτάτου θείου πνευμα-
τος, καὶ ἦδη, φύρδην μίγδην νὰ τίθονται ἐπὶ τοῦ καλῶθου
τοῦ τυμβωρύχου, ἐσραμμένον πρὸς τοὺς ἀστέρας, εἰς οὓς πέτεται
τὸ πνευματικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ὡς νὰ ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐξ
ὑψους ἀρωγὴν διὰ τὴν ἐμποιουμένην ταύτην βεβήλωσιν.

Ἡ τυμβωρυχία αὕτη δὲν ἐξετάνη εὐτυχῶς πέραν τοῦ Ναοῦ τῆς
Μητροπόλεως, ἀλλὰ σιγηλῶς τριγμὸς μεταδίδεται οὕτως εἰπεῖν ἐκ
τοῦ ἐνός εἰς ἄλλον τάφον περὶ τῆς τελουμένης βεβηλώσεως ἐν τῇ
πανδασιᾷ αὐτῇ τοῦ θανάτου. Οἱ πεπονημένοι καὶ θλιβόμενοι
δύνανται ν' ἀποτανωθῶσιν ἐνθα δεῖ, διότι ὑφίστανται νόμοι, κη-
δόμενοι τῶν ἀνθρωπίνων, νόμοι ἀπαράγραπτοι καὶ σύγχρονοι τῶν
κοινωνιῶν. Νομίζομεν δὲ ὅτι παρέχουμεν ὀφειλόμενον φόρον εἰς
τοὺς τεθλιμμένους, ἀναγράφοντες σαφεῖς διατάξεις τοῦ κώ-
δικος τοῦ Θεοδοσίου: «Qui aedificia manium violant,
domus (ut ita dixim) defunctorum, geminum
videntur facinus perpetrare: nam et sepultos spo-
liant, destruunt, et vivos polluant, fabricando. Si
qui igitur de sepulchro, abstulerit saxa, vel mar-
mora, vel columnas, aliamue, quaecumque ma-
teriam, fabricae gratia, sive id fecerit venditu-
rus, decem pondo auri cogatur inferre fisco κτλ.
(ἰδὲ Antiquitates Ecclesiasticae, Joseptri Bingham
τόμος 10 σελ. 87).

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 18^ῃ τοῦ 1886

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ